

Stanko Janežič | Nova maša med viničarji

1.

To pa je bilo zares nekaj čudnega za ves tisti vrhovljanski okraj. S široko razprtimi očmi so se viničarji zazirali drug v drugega in ni jim in ni šlo v glavo, da se je moglo kaj takega dogoditi prav sredi med njimi. Nekaj svetlega je nezadržno zasijalo vsem iz oči, od trpkega spoznanja globoko vdrtih, od zatrtih solza boleče raztoženih. Mehek smehlaj je drhteče zacvel na trdih licih in ovenel ni vse tiste dni. Neka zdrava, a doslej vsakomur in vsem tako tuja samozavest je napojila srce. Vse bolj odločna je postala beseda, vzravnali so se upognjeni hrbti in korak je bil prožen kakor vojaka. Da je tedaj prišel daljni znanec mednje, med te jeruzalemske viničarje, ne prepoznal bi jih zlahka. Pomel bi si oči in povprašal prav resno: »Kaj ste ali niste to vi?«

Taka je bila tistikrat z viničarji. Vsega pa je bila kriva nova maša. Bože mili, ali je že kdo kdaj slišal, da bi kak viničar imel novo mašo! Prav gotovo, da ne. Kje! Najstarejši dedek ne pomni, da bi kdaj kakega viničarskega poslali v šole. Za kakšnega hlapca ali natakarja ali policaja — za to je že še kateri zašel v mesto, pa še to prav redki — poleg služkinj seveda — drugače pa, viničar: motika, škropilnica, puta — to je tvoje, tega se drži na veke.

A zdaj je nenadno nekam daleč, globoko zatonilo vse hudo in žalostno. Velik praznik je na zlatih vozéh pripeljal vso svojo skrivnostno bogato, čudežno lepo prazničnost med te goričke vrhé, ki so že sami na sebi bogati in lepi za vsakogar, le za viničarja ne. Doživljali so zdaj prleški viničarji svoj veliki svetek kakor nikoli nobenega ne.

Jutranja zarja, ki dan za dnem prešerno poljublja robove goric, se je komaj zdaj dotaknila njih oči in pustila v njih svoj odsev. Tako je bila vsa radostna, vsa svatovska, viničarje je námalem opijanil njen rožni sij, ki je venčal obzorja in se na njih čela lovil in se zlatil kakor rajski obet.

Prvikrat so občutili vso veličast kraljevskega sonca sredi neba. Druge krati jih je le žgalo in mučilo — kakor brezkraven božji blagoslov jih je božal zdaj njegov poldanski žar.

In zarja večera — kakor razkošje ljubezni jim je bila blizka in draga. Zdravamarijo je znanila in še bolj je dušo razsvetlila s toplo mislijo na večni pokoj v svetlobi neba.

Svetel praznik, iz neba samega milostno poslan, je z nezadržno silo zajel srca vseh Vrhovljanov. Poslal pa ga je Gospod Bog po Vinku Vincetiču, viničarja Vincetiča petem sinu, ki je tistikrat bil novomašnik.

2.

Pripravljali so se že dolgo skrbno in resno vsi viničarji. Od velike noči sem skorajda na drugo mislili niso kot na to. Žegen je bil letos še vse bornejši kot druga leta. Komaj da so ga pokusili. Ali pa še tega

ne. Saj kolin, ki jih je ta ali oni imel vsako zimo, letos nikjer ni bilo. Prase mora vendar ostati za primicijo. Ničesar si niso privoščili. Zaglajeni deci, ki so vekali, so rekli: »Čakajte, čakajte, ko bo nova maša, takrat...« In so se tudi otrokom ob tej besedi čudno zasvetile oči in so pričakovali nekaj velikega in lepega, nekaj takega, kar še pač nikoli ni bilo.

Vsi skupaj so skrbeli in vsak po svoje, da bo slavje zares veliko in pravo. Prav tako mora biti, kot so druge nove maše, kot jo je pred leti na priliko imel Tomažičev gospod spodaj v grabi. Da, še malo ne sme zaostajati za njo. Naj vidijo kmetje, naj vidi gospoda, naj vidi ves svet, kaj premorejo viničarji, da tudi oni niso kar tako, saj je med njimi, prav sredi med njimi, iz njihovega mesa in iz njihove viničarske krvi vzrasel — gospod. Zmerom so viničarji držali vkup, a tako edini kakor v pripravi na to svoje novomašno slavje še pač niso bili nikoli. Kakor da bi imeli eno samo srce.

Tekmovali so v ljubeči požrtvovalnosti, kdo bo več storil in dal od svoje beračije. Tako lepi so bili v tej svoji neogljenosti in preprostosti srca, da bi jih človek poljubil, vsakega naravnost v srce. Novomašnik Vinko jih je. Ne le enkrat. In je vedel, da jih bo v žrtveni ljubezni poljubljal do konca svojih dni.

Le pogledjte starega Jožéka. Námalem čudež se je zgodil z njim. Cela dva meseca že ne kadi. Pa niti malo ne. Ni kar tako šlo s to stvarjo. Saj bi Jožek prav zares tri dni in ves teden ostal rajši brez vsake jedače, kot da bi le en sam dan prebil brez tobaka. Menda bi takoj umrl brez njega. On že je mislil tako. In vsi Vrhovljani so vedeli tako. Venomer je z očmi visel na tistem posušenem in lepo zgrbančenem svinjskem mehurju za pasom. In ko je bil prazen, zadržala ga ni nobena sila, da je ne bi mahnil kar povprek čez gorice naravnost v Golenkovo gostilno pri Miklavžu, kjer so mu postregli, ne da bi spregovoril. To pa vedi sam Bog, kje je tiste drobne krajcarje dobil stari nemanič Jožék. Za sol, za moko jih ni bilo. A za tobak — treba je pač živeti. Čikal je samo tako včasih, bolj po strani, za nameček, fajfo je rad vlekel češče, najboljše so pa le bile cigarete, take, ki si jih je sam v časopisni papir nasukal.

No, vso to strašno navezanost in strast je zdaj pokopal. Večje žrtve bi si pač ne mogel izmisliti. Menil je prve dni, da bo moral leči. Trikrat je prišel prav pred Golenkovo gostilno — pa se je obrnil in ves omočen kolovratil nazaj. Drugi dan se je zasukal že pri Košajncevi kapeli, potem pri Špešičevem križu. Da, viničar Jožék je gospoda Vinka imel močno rad. Kako lepo sta se zadnjič, še nedavno, pogovarjala o tistem velikem klopotcu, ki še zdaj vsako leto tako ponosno klopota pred Vincetičevo viničarijo. Nikdo drug kot on, stari Jožék, ga je napravil. In za nikogar drugega kot za Vinka, za gospoda Vinka, seveda — ko je bil še majhen, že takrat je imel klopotce tako rad.

Zares, kar čuden je bil viničar Jožék. Kakor otrok si je dobil nekje lončeno posodico z ozko odprtino in tja noter je metal tiste svoje dinarje, ki bi šli za tobak. In ko je mesec, dva delal tako, je bil tega svojega

početja tako vesel, da je venomer hodil oglejevat svoj mali hranilček, ga božal, se pogovarjal z njim in si živo predstavljal, kako bo iznenadil z njim gospoda Vinka. Vedeli pa so za to zadevščino že davno prej vsi vrhovi in ne nazadnje sam gospod Vinko.

Pa da si tiste dni mogel tako na skrivaj in za hip polukniti v staro, častitljivo ládico starega Šalamija. Skrbno jo je zaklepal in kot zaklad varoval pred vsakomer. Če si ga pobaral, kaj neki ima tam notri, te je kakor s sabljo prebodel s svojimi sivimi očmi skoz in skoz in malomarno, a obenem kakor zviška vrgel predte: »Eh, kaj, neke stvari so!« Potem je cmavknil z debelimi ustnami, da so zatrepetali beli mustači, te zaupljivo pogledal pa odbrzel nekam ven in se koj vrnil z velikim ključem v rokah. Položil je prst na usta, češ — naj bo in ostane vse tiho, potem pa počasi in z velikim spoštovanjem odklenil skrinjo, le za peteroprstje visoko dvignil pokrov, a komaj si prislonil oči, te je že potisnil vstran, zaklenil in odnesel ključ nazaj na skriven kraj. Nagajiv smehlaj mu je visel na ustnah in lahko si tedaj dve uri tiščal vanj, spregovoril ni nobene.

Na pol viničar, na pol berač je bil stari Šalamija. Trikrat na teden je namreč vrgel torbo čez rame in vrečo, vzel velikanski rožni venec v od dela otrple roke — že leta in leta prstov ni mogel več skrčiti — ter krenil na krvavo romarsko pot od vrat do vrat. Imel je tudi on gospoda Vinka srčno rad, pa kako bi mu mogel kaj drugega dati kakor od tega, kar bo priberačil. Očedil je torej lepo svojo staro ládico v kotu in zdaj je nosil že tedne in mesece tja tista drobna prgišča mokice, belo posebej, rženo posebej. Prilagal je jajčka, zabelo je nabiral v lonček in še kak košček mesa je kdaj kdaj padel vmes. Velikanska radost ga je navdajala pri tem in ljubezen je rasla in rasla. Ko je gospod Vinko tudi za to zvedel v mesto, ni mogel zadržati solze in gorkó je izmolil očenaš za starega prijatelja Šalamija in vse svoje uboge viničarje.

Prave čudeže je delala nova maša. Stare, zakrknjene grešnike je spreobračala. Pijanec Bolfenk je že bil deležen tega blagoslova. Menil je prej, da se mu bodo skunkači in žabe zredile v želodcu, če bi enkrat pil vodo. Zdaj je docela spremenil mišljenje. Ne le da ni zašel več na noben vinotoč, vsako kupico pijače, ki jo je dobil od gospodarja kdaj pri delu ali za svetek, je lepo nesel in vlil v veliko steklenico, ki si jo je izposodil nekje v grabi. Samo enkrat ga je zmotila skušnjava, ko se je zagledal v dragoceno tekočino, da se mu je zvrtelo v glavi in so same od sebe roke segle po posodi in je nagnil in pil v velikem požirku. Pa mu je potem bilo hudo, da je námalem jokal. Kakor da je storil velik, neodpustljiv greh.

Bolfenka so posnemali mnogi. Vsakdo je pridal še kaj svojega. V ljubezni je človek čudno iznajdljiv. In čudežno moč daje ljubezen. Kar je temno, je svetlo. Kar je prazno, je polno. Sežeš z željno roko tja, kjer nič ni, in glej, izvlečeš jo navrhano. Kamen je zlato, kruh je pogača za ljudi, ki se ljubijo. Sreča je pri njih doma in radost se smeje z velikim, prisrčnim smehom iz vsake kretnje in dejanja, iz vsake besede, iz misli, ki še porojena ni. Zato je tudi med viničarji bilo življenje tiste

mesece pred novo mašo tako silno lepo, da so pozneje le kakor na daljne, nebeške sanje mislili nanj. Ljubezen je med njimi splela tisoč vezi kar vsepočez in vse so vodile k izviru — k novomašniku Vinku.

Nastavili so pa novo mašo komaj tja v sredo meseca avgusta. Treba je vendar poprej iti na mlat. Treba je prej mertik pripeljati v vrhé. Kako čejo drugače peči kruh in pogače in povitice...

Da, viničarji so na vse mislili in ničesar niso pozabili. Od vseh strani so preračunali vsako stvar in so v pripravah delali in storili tako, kakor je treba in je prav. Zakaj njihovo novomašno slavje mora biti veliko in lepo, prav tako, kot so nove maše v grabi in drugod.

3.

Tisti teden pred novo mašo je bilo po vrhéh kakor v preddvoru nebes. Neka sladka vznemirjenost je zajela vse, govorili so šepetaje kakor v cerkvi, blažen smehljaj je drhtel na licih in iz oči je sijal angelski blesk. Dekline so pletle vence pozno v noč, svetla pesem jim je lahko kot po valih jezera sanjave duše pozibavala. Čehi so v zgodnjih jutrih stavili mlaje in njihovi vriski so vzletavali mladi zarji v objem. Tam na Vincetičevem bregu so ob stari, razpadajoči koči iz samega smrečja pravo pravcato uto postavili. Potem so napravljali mize in klopi, tudi starejši možaki so jim pomagali, kolikor niso kolinarili ali imeli opravka z vinom ali s čimer že bodi. Ženske pa so kuhale in cvrle in pekle, da so se deci frkali nosovi in so zatrdno zdaj verovali — saj so že na lastne oči videli in na lasten nos zavohali — da bo ta »micija« še nekaj vse večjega kakor deset gostovanj vkup.

Potem pa pevci, potem pa tamburaši, da, viničarji so imeli že nekaj let sem svojo tamburaško godbo — ali je bilo to zdaj nekih vaj v pozne popolnoči. Potem pa svatevce. Koliko letanja in strahu in skrbi so imele že z belimi oblekami. Saj se jim v njihovi ponižanosti in revščini nikdar še sanjalo ni, da bodo nosile kdaj bele obleke, ko pa se ji vsaka še kot snaha mora odpovedati. Ali zgodilo se je. In morti na nobeni kmečki novi maši ni bilo toliko družic. Imel je novomašnik Vinko tri sestre in štiri brate, živela sta mu še oče in mati, ali istina je bila to, gospod Vinko jo je čutil, čutili so jo vsi viničarji: ena sama družina je bil zdaj ves viničarski svet, bili so vsi zdaj bratje in sestre gospodu novomašniku, bili so mu oče in mati.

Praznik vnebovzvetja Marijinega ali velika maša, ko naj bi gospod Vinko, viničarja Vincetiča peti sin, pri Jeruzalemu, viničarski prestolici, na najslovesnejši način novo mašo pel, je padel tisto leto na nedeljo. Dan je bil iz prvega jutra v zadnji večer prečudno lep, kakor da sta se tudi nebo in zemlja že vse leto pripravljala nanj.

Skrivnosten, še na sanjavo noč naslonjen sijaj prve zarje je na daljnih obzorjih kakor z mehкими, nevidnimi perutmi drhteče zaplal v pozdrav. Zapovrstjó in neslišno je utrinjal zvezde na mračnem nebesu z dolgo, dobrotno roko. Vse je bilo tiho, le črički so v ubranem soglasju

pripevali temu veselemu obredu. Utihnili niso vso noč, že od snoči ne, ko je bil prelep slovesen sprejem novomašnika z govori in deklamacijami, s petjem in godbo, z zvonjenjem in — s solzami veselja. Vedeli so črički, kako zelo drag je njih glas že od nekdanj sinu goric — gospodu Vinku. Kakor stoglasne orglice so na tiho, ponižno in prisrčno spremljale slovesne solospeve in mešane zборе klopotcev, ki so jih za veliko mašo nadeli po stari navadi in so zdaj vriskali in peli, da se je novomašniku in vsem Vrhovljanom kar samo od sebe smejalo srce.

Kdo bi le spal v taki noči in poležaval v tem velikem jutru. Čuj, zdaj so možnarji zabobneli. Preko Šalovskih šum doni njih mogočen glas in do sinje Ivanjščice in tja v Prekmursko ravan. Tamburaši so zaigrali budnico, da te je pognalo iz postelje, pa če bi ves kruljav bil. Pri Jeruzalemu so začeli zvoniti v klenk. Taka pesem še pač ni plapolala iz jeruzalemskega stolpa čez goričke vrhe, tako sveto prazniška, kakor v nebesa povzdignjena.

Iznenada je sonce v vsej veličastni preprostosti prijazno zamežikalo in zablestelo tam izza Kajžarja in Vinskega vrha in nekaj čudovitega je bil takrat ves tisti gorički svet.

To vedro nebo s čudežnim, vse osvetljujočim popotnikom na robu, to mladozeleno, z veselimi belimi lici zidanic ozaljšano in z množico drobčkanih, biserno rosnih oči posejano otočje goric in med njimi ta radosten živžav pesmi in godbe in vriskov in zvonjenja in donenja — človek bi obstal, na široko odprl oči in ušesa in srce in jih ne bi odmaknil, ne oči ne ušes, ostal bi in srce bi za vedno bilo kar tam doma.

To pa je bil šele začetek tistega prazniškega dneva. Dan je rasel, z njim prazničnost, sonce se je dvigalo, pesem je postajala vse lepša, vriski pogostejši, godba glasnejša in zvonjenje vse bolj mehko in ubrano.

Niso se novomašni svatje vozili na vozeh po klancih okoli v Jeruzalem. Saj bi res voz ne bilo kmalu dovolj in — ali ni bila vse lepša, vse veličastnejša tista čudovita procesija, ki se je vila brez kraja in konca sredi goric. Sredi goric, mladostno ozaljšanih, ki so vzdrhtevale od prazničnega občutja in od zveste ljubezni. Pozibavali so se široki listi in zvončkljali so grozdki z drobnimi jagodami ves čas slovesnega mimohoda. Skromne viničarije so tako prijazno, domače pozdravljale ob straneh, visoki jagnedi so stali v ponosnem pozoru in njih lističi so, svetlo spreminjajoč se v osončju, nežno vzplapolavali zastavice.

Pela je zemlja s črički, pelo je ozračje tisto poletno pesem, ki jim pevcev — čebelic in muh in ne vem kakih cvrčočev — nikjer videti ni in ljudje pravijo, da poje dan. Iz sadovnjakov in dolinskih gozdov so popevali ptiči. Kdaj kdaj je kateri na vrh priletel, prav nad novomašnika, zažvrgolel je in za hip romarjem posodil pot. Nad vsem in čez vse pa so peli klopotci. Na tiho, počasi, slovesno. Glasneje, hitreje, vzradoščeno, v žarno vedrino vriskajoč na vso moč. Zaklopotal je en sam, pridružil se mu je bratec in že je bučeče zaorgljal ves gorički zbor. Tako je šlo vso pot. Plapolalo je med goricami in prek vrhov tisoč pesmi, tisoč napevov, nikoli zapetih, od nikogar zaslutenih. Razumelo jih je le viničarsko srce.

In sonce je žarelo iz svetih nebes v tisoč bleščečih pramenih, zlatih, srebrnih, pisanih. In vrh stolpa in nad slavoloki vrh mlajev so plahutale zastave. Nekaj tako lepega, v srce segajočega je naša zastava, lesketajoča se v soncu, svobodno, veselo vihrajoča sredi vetrov.

Razločneje so zdaj zadoneli klenkajoči zvonovi. Kolikokrat je že novomašnik Vinko poslušal ta glas zjutraj, opoldne, zvečer, ko so k maši vabili in k večernicam. Saj bi ti gorički ljudje ne mogli, ne znali živeti brez cerkvenega zvona. Kolikokrat je gospod Vinko sam že vlekel za vože. Saj lepšega ni kot Bogu in ljudem zvoniti na veliki cerkveni zvon.

Tisoč spominov se je novomašniku zdramilo v duši. Spojili so se z donenjem zvonov, z žarom nebeškega sonca, s plapolanjem zastav, s pesmijo goričke zemlje v eno samo veliko, radostno hvalnico. Bila je glasna kot ta vrisk in pesem in ves ta zunanji blišč. Pa je bila tudi tiha, v dnu duše blaženo umirjena. In šele ta notranja radost je pravi temelj in vir vse zunanje.

Novomašnik Vinko se je znašel s svojim Bogom. Vedel je, da ga je milostno poklical za svečenika, da bo srednik med Bogom in ljudmi — viničarji. Odzval se je in se vsega predal Kristusu in svojim dragim viničarjem. Seveda so ga ti nekoliko po svoje razumeli. Námalen tako kakor nekoč Judje Kristusa Odrešenika, ki je na svet prinesel božje kraljestvo, oni pa — posvetneži pač, kakor smo vsi ljudje — so menili, da jim bo sveteni kralj in jih bo odrešil vsega hudega na zemlji.

Mlademu duhovnu je šlo — moralo mu je iti — predvsem za duše, za njih večno življenje. A treba je živeti tudi na zemlji. Viničarji morajo kakor drugi ljudje imeti vsakdanji kruh. Viničarji morajo imeti trdno streho nad seboj, imeti morajo svoj stalen dom. Viničarji morajo dobiti — o drznost želja in zahteve — svojo zemljo, zemljo, ki jo bodo obdelovali in bo njih last. Za to se bo on — duhovnik Vinko Vincetič, ki je iz viničarjev izšel in bo za viničarje delal — boril vse dni. Morda pa bo le vsaj nekoliko pripomogel k odrešitvi zaslužjenega prleškega viničarja, kar vsi od njega — v očeh jim bere — z vso vero pričakujejo. Poznal in razumel je dobro svoje viničarje in jih je ljubil — kako bi jim mogel zameriti. Angeli so le duhovi, ljudje pa imamo pač še telo. Zato se je radostil zdaj z njimi vsega tega zunanjega novomašnega vriska in krasa. Vesel je bil, ko je na slavoloku prek klanca bral napis:

»Novomašnik, Bog naj Te živi,
kličemo Ti viničarji vsi.«

Vendar mu je bil bolj povšeči resen prošnji rek bliže cerkve:

»Prosimo Te, mašnik nov,
daj nam sveti blagoslov.«

Kar v srce pa ga je presunilo zahvalno posvetilo tik pred cerkvijo:

»Novomašnika, Marija, si nam dala,
večna bodi Ti zahvala.«

Da, nikdo drug kot Marija ga je dala, patrona jeruzalemske cerkvice, patrona vseh viničarjev. Prosili so jo zanj in ona je prošnjo uslišala. Zdrava, Marija, češčena, blagoslovljena, zahvaljena, zahvaljena!

Saj je bilo zelo lepo in veselo pozneje, ko so se skorajda vsi viničarji, bratsko povezani med seboj, gostili na Vincetičevem bregu, ko je novomašnik Vinko ves srečen sedel sredi svojih dragih in se mu je od ene strani široko nasmihal stari Jožek, ki je danes po dolgem času spet kadil kakor Turek — gospod Vinko mu je prav sam podaril cigarete in tobak —, na drugi strani pa se je s svinjsko pečenko veselo mastil stari Šalamija in poleg njega je kakor na ena, dve zvrčal kupice dedec Bolfenk. Kar zaigralo je od radosti vsem v srcih, ko se je v kakem kotu vžgala popevka in v hipu zajela vse in so še tamburaši svojo donečo pesem pridali — vrglo je tedaj vse kvišku, staro in mlado, spoprijeli so se za roke in po klancih in sepih zaplesali tisti staroslavni, preprosti, nedolžni, a tako veseli ples — čindaro.

Zares je bilo lepo in veselo potem, vendar je novomašnik Vinko prav jasno čutil in vedel, da na dnu duše čutijo vsi viničarji, da je glavno prizorišče novomašnega slavlja vendarle v cerkvi. Tu zadobi vso večnostno težo, vso polnost, tu se vrtoglavo vzpne v svoj višek. Novomašnik Vinko je ves čas svetega opravila plaval zares nekje v višinah. Samemu svetemu Bogu je gledal v dobrotne oči kakor svojemu bližnjemu, z angeli se je bratil in zdelo se mu je, da sveta Mati svoj sinji plašč milostno razstira nad njim, kakor da ji je najljubši sin. Saj se je vsem zdelo prav močno, da so povzdignjeni nekam v nadzemeljski svet. In kakor da jo iz njihovih src jemlje, jim je bila beseda starega gospoda župnika, ki je prav za prav največ pripomogel, da je novomašnik postal to, kar je, in ki je bil slavnostni pridigar na novi maši.

»Ali ni pomenljivo,« je dejal med drugim, »da obhajamo slovesnost nove maše in praznik Marijinega vnebovzvetja na isti dan. Glejte, patrona naše cerkve je Žalostna Mati božja. Dobro veste, koliko in kakih bridkosti je morala prebiti sveta Mati sedem žalosti. Ali na koncu, glejte, je bila v nebo vzeta, v neskončno radost svetega raja, ki ji ne bo odvzet vekomaj. Tudi naši dnevi, dnevi prleškega viničarja, so trdi, polni gorja in grenkosti, polni ponižanja in silnih preizkušenj. A danes, ko imamo po neizmerni dobroti božji novomašnika v svoji sredi, danes, glejte, smo pozabili na vse hudo, danes, na ta veliki, presrečni, milosti in veselja prepolni dan, smo tudi mi — rekel bi — vzeti v nebo...«

Ni več govoril stari, dobrosrčni župnik. Zajokal je na glas in z njim vsa cerkev. To so bile solze veselja, svetega, nebeškega veselja.

Tedaj se je pred oltarjem zganil gospod novomašnik, stopil je do roba stopnic, razprostrl roke in v veliki molk, ko je vsem zastal dih in se je tisoč blestečih oči ljubeče, zaupno zazrlo vanj, spregovoril z mehkim glasom ter vsem svojim dragim viničarjem podelil novomašni blagoslov:

»Molimo: O Bog, ki si z milostjo Svetega Duha srcem svojih vernih vlil darove ljubezni: daj svojim služabnikom in služabnicam, ki zanje prosimo tvojega usmiljenja, dušno in telesno zdravje, da te bodo z vso močjo ljubili in to, kar je tebi všeč, z vso ljubeznijo vršili. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen. Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in Svetega Duha naj pride na vas in naj vedno na vas ostane. Amen.«